

Labklājības ministrijas Dzimumu līdztiesības komitejas sēde

PROTOKOLS Nr.3

Rīgā,
Skolas ielā 28, 2.korp. 3.stāva zālē

2010.gada 8.decembrī
plkst. 15:00

Sēdi vada:

Agnese Gaile, Dzimumu līdztiesības komitejas vadītāja vietniece.

Sēdē piedalās:

Iloņa Dreģe, Aizsardzības ministrijas (AiM) Valsts sekretāra vietniece administratīvajos un juridiskajos jautājumos.

Daina Mežecka, Ziemeļu Ministru padomes biroja Latvijā padomniece sociālajos jautājumos.

Liega Piešiņa, Kultūras ministrijas (KM) Kultūrpolitikas departamenta nozaru politikas nodaļas pārvaldes vecākā referente.

Inta Poudžiunas, nodibinājuma „Talsu novada krīžu centrs” psiholoģe.

Edīte Kalniņa, Latvijas Dzimumu līdztiesības apvienības valdes priekšsēdētāja.

Dace Ratniece, Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) Politikas koordinācijas departamenta direktore.

Jānis Ušpelis, Ekonomikas ministrijas (EM) Tautsaimniecības struktūrpolitikas departamenta vecākais referents.

Sēdē nepiedalās:

Ingus Allīks, Dzimumu līdztiesības komitejas vadītājs.

Maija Brunava, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas (RAPLM) Pašvaldību attīstības departamenta Finanšu, ekonomikas un metodoloģijas nodaļas vecākā eksperte.

Ruta Klimkāne, Tieslietu ministrijas (TM) Sabiedrības integrācijas lietu departamenta direktore.

Ilze Slokenberga, Zemkopības ministrijas (ZM) Starptautisko lietu un stratēģijas analīzes departamenta Stratēģijas analīzes nodaļas vecākā referente.

Jeļena Gerasimova, biedrības „Ziemeļu Kaija” valdes priekšsēdētāja.

Gunta Kelle, Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkla valdes līdzpriekšsēdētāja.

Iluta Lāce, biedrības „Resursu centrs sievietēm „Marta”” vadītāja.

Anita Līce, Latvijas darba devēju konfederācijas (LDDK) Izglītības un nodarbinātības eksperte.

Katrīna Inkuša, Ministru Kabineta (MK) pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās biroja juriste.

Benita Spalviņa, biedrības „Lauku sieviešu klubs „Dore”” vadītāja.

Ilze Straume, Veselības ministrijas (VM) Veselības politikas plānošanas departamenta Starpnozaru sadarbības nodaļas vadītāja.

Silvija Šimfa, Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) padomniece sociālajos un veselības jautājumos.

Inna Valģe, FM Stratēģiskās plānošanas un personālvadības departamenta Stratēģiskās plānošanas nodaļas vecākā eksperte.

Agnese Vilde, Ārlietu ministrijas (ĀM) Humanitāro jautājumu nodaļas otrā sekretāre.

Annele Tetere, biedrības „Resursu centrs sievietēm „Marta”” politikas koordinatore.

Sēdi protokolē: Gundega Rupenheite, Dzimumu līdztiesības komitejas sekretāre.

Darba kārtība:

- 1) Dzimumu līdztiesības perspektīva „ES 2020” stratēģijas un nacionālās reformu programmas īstenošanā.
- 2) Programmas dzimumu līdztiesības īstenošanai 2007.-2010.g. izvērtēšana.
- 3) ES Daphne III Programmas starptautiskā projekta „Nākotnes paaudze bez vardarbīgām attiecībām” Latvijas projekta rezultāti (DVD), I.Poudžiunas, Talsu sieviešu un bērnu krīžu centrs.
- 4) Ungārijas prezidentūras plānotie pasākumi ar dzimumu līdztiesību saistītās jomās.

5) Citi jautājumi.

1. Dzimumu līdztiesības komitejas sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.

(A.Gaile)

A.Gaile aicina akceptēt sēdes darba kārtību un klātesošos informēt par izmaiņām Dzimumu līdztiesības komitejas (turpmāk – komiteja) vadībā. Turpmāk komitejas vadītāja vietnieces E.Celmiņas vietā būs A.Gaile, Vienlīdzīgu iespēju politikas nodaļas vadītājas vietiece.

Nolemj:

Apstiprināt sēdes darba kārtību.

2. Dzimumu līdztiesības perspektīva „ES 2020” stratēģijas un nacionālās reformu programmas īstenošanā.

(A.Gaile)

A.Gaile informē, ka balstoties uz ES Integrētajām vadlīnijām, nacionālās reformu programmas „ES 2020” stratēģijas īstenošanai ir jāizstrādā un jāiesniedz Eiropas Komisijai visām ES dalībvalstīm. Tajās ES dalībvalstīm ir jāatspoguļo politikas virzieni un pasākumi „ES 2020” stratēģijas ieviešanā nacionālajā līmenī.

Šajā dokumentā saskaņā ar Eiropas Komisijas vadlīnijām Latvijai jāatspoguļo vidēja termiņa makroekonomiskais scenārijs, makro-strukturālie izaicinājumi un galvenie, neatliekamie pasākumi to novēršanai, kā arī kvantitatīvie mērķi 2020.gadam.

Atbilstoši galvenajiem politikas virzieniem Latvijas NRP projekta pielikumā ir apkopots galveno pasākumu saraksts, kas tiks veikti 2011.-2013.gadā. Pielikumā ietvertu pasākumu saraksts tiks precizēts līdz 2011.gada aprīļa beigām, kad Latvija sagatavos Latvijas nacionālās reformu programmas „ES 2020” stratēģijas īstenošanai gala versiju iesniegšanai Eiropas Komisijā.

Galvenie Latvijas makro-strukturālie izaicinājumi izaugsmei un nodarbinātībai ir:

- pārmērīgā budžeta deficīta samazināšana;
- labi funkcionējoša un stabila finanšu sektora nodrošināšana, ņemot vērā augstās privātā sektora parādsaistības;
- sabalansētas tautsaimniecības attīstības nodrošināšana, veicinot tirgojamo nozaru attīstību un ceļot produktivitāti;
- strukturālā bezdarba mazināšana, nodrošinot labāku kvalifikācijas un prasmju atbilstību darba tirgus prasībām;
- uzņēmējdarbības vides uzlabošana;
- pieejas finansēm nodrošināšana ar mērķi atbalstīt produktīvās investīcijas.

Katrai dalībvalstij izaicinājumi ir atšķirīgi, jo atšķirīgas ir arī krīzes radītās sekas un ietekme uz ekonomiku katrā dalībvalstī, taču visām dalībvalstīm ir noteikti arī kopīgi mērķi:

1. Nodarbinātības līmeņa mērķis.
2. Ieguldījumu pētniecībā un attīstībā (R&D) palielināšanas mērķis.
3. Augstāko izglītību ieguvušo īpatsvara palielināšanas mērķis.
4. Skolu nepabeigušo skolēnu īpatsvara samazināšanas mērķis.
5. Nabadzības līmeņa samazināšanas mērķis.

Dzimumu līdztiesības principa integrēšana šobrīd ir paredzēta nodarbinātības mērķī: *dzimuma perspektīvas integrēšana pasākumos, kas tiks izstrādāti kvantitatīvā mērķa sasniegšanai.*

Ekonomikas ministrija veidos darba grupu tālākai stratēģijas pilnveidošanai, taču, lai stratēģijā tiktu ievērots dzimumu līdztiesības princips, **Labklājības ministrija aicina pievērst uzmanību un, kur tas ir iespējams, atbilstoši situācijai, ņemt vērā dzimuma aspektu. Īpaši tas būtu attiecināms uz izglītības jomu, kur situācija attiecībā uz no skolas atskaitīto īpatsvaru ir izteiktas dzimumu atšķirības (zēnu īpatsvars ir lielāks nekā meiteņu).**

E.Kalniņa jautā vai ar dzimumu līdztiesību saistīto jautājumu nevalstiskajām organizācijām būs iespēja sniegt savu atzinumu un ieteikumus par NRP projektu, un kādā veidā?

Nolemj:

EM pārstāvis J.Ušpelis nodos informāciju kolēģiem, kuri strādā ar NRP projektu, lai pie projekta izstrādes nākamā posma tiktu informētas arī ar dzimumu līdztiesību saistītās nevalstiskās organizācijas par priekšlikumu sniegšanas iespējām NRP stratēģijā. LM Vienlīdzīgu iespēju politikas nodaļa, savukārt nosūtīs EM minēto nevalstisko organizāciju sadarbības partneru kontaktinformāciju, lai EM varētu ar tām kontaktēties tiešā veidā.

3. Programmas dzimumu līdztiesības īstenošanai 2007.-2010.g. izvērtēšana.

(G.Rupenheite)

G.Rupenheite iepazīstina klātesošos par Programmā dzimumu līdztiesības īstenošanai 2007.-2010. gadam iekļauto pasākumu izpildi. Kopumā atsevišķu valsts budžeta finansējumu programmā iekļauto pasākumu īstenošanai 2007.-2010. gadā izdevās piesaistīt tikai bijušai Bērnu un ģimenes lietu ministrijai un Veselības ministrijai (VM).

Vairākus programmas pasākumus bija paredzēts īstenot ES struktūrfondu aktivitāšu ietvaros. Ņemot vērā valsts ekonomiskās situācijas pasliktināšanos, pasākumu prioritāšu pārskatīšanu, kā arī ES struktūrfondu finansējuma pārdalīšanu, vairāki no programmā paredzētajiem pasākumiem netika uzsākti un īstenoti.

ES struktūrfondu Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” aktivitātes „Atbalsts dzimumu līdztiesības veicināšanai darba tirgū” ietvaros bija plānots īstenot lielāko daļu LM kompetencē esošo pasākumu, taču šī aktivitāte tika atlikta uz nenoteiktu laiku (2009.g. 21.aprīļa MK sēdes protokols Nr.25, 37 paragrāfs 1.15. punkts).

Lielākoties programmas īstenošana – īpaši pasākumi, kas neprasa papildus finansējumu – visos rīcības virzienos bijusi veiksmīga.

E.Kalniņa atzīmē, ka šajā Eiropas Savienības Struktūrfondu periodā, viņasprāt, nav tikušas ievērotas vienādas iespējas nevalstisko organizāciju vidū, jo, piemēram Latvijas Darba devēju konfederācijai vai Latvijas Brīvo arodbiedrību savienībai finanšu līdzekļi tikuši iezīmēti bez konkursa, atšķirībā no citām nevalstiskām organizācijām, kurām jāpiegalās sīvā konkurencē, lai iegūtu ES Struktūrfondu līdzekļus projektu īstenošanai.

A.Gaile atbild, ka LDDK un LBAS ir sociālie partneri, turklāt LM neizstrādā Struktūrfondu līdzekļu apgūšanas konkursu noteikumus.

E.Kalniņa jautā vai LM jau ir uzsākusi darbu pie nākamās programmas dzimumu līdztiesības īstenošanai izstrādes.

A.Gaile atbild, ka Plāns 2011-2013 gadam Dzimumu līdztiesības īstenošanai tiks izstrādāts pēc Programmas Dzimumu līdztiesības 2007-2010 gadam apkopotajiem rezultātiem, jo dažas institūcijas līdz gada beigām īsteno pasākumus. Nākamajā komitejas sēdē (2011.g. sākums) visas komitejā pārstāvētās institūcijas tiks aicinātas piedāvāt virzienus un idejas jaunajam plānam.

4. ES Daphne III Programmas starptautiskā projekta „Nākotnes paaudze bez vardarbīgām attiecībām” Latvijas projekta rezultāti (DVD)

(I.Poudžiunas)

I.Poudžiunas prezentē *ES Daphne III Programmas* projekta „Nākotnes paaudze bez vardarbīgām attiecībām” Latvijas projekta rezultātus (sk. pielikumā) un norāda, ka būtu nepieciešama vienota valsts nostāja gan par vardarbības upuru rehabilitācijas programmas saturu, gan par speciālistu loku, kam tās būtu nepieciešamas.

Tāpat I.Poudžiunas aicina LM kā atbildīgo institūciju par vardarbības upuru rehabilitāciju „savest” kopā visus rehabilitācijas programmu izstrādātājus un speciālistus, lai apzinātu šobrīd izstrādātās programmas un vienotos par kopēju konceptuālu nostāju.

Nolemj:

- Komitejas sekretariātam informāciju nodot LM Bērnu un ģimenes politikas departamentam.
- Prezentācijas un DVD ievietot LM mājas lapā.

5. Ungārijas prezidentūras plānotie pasākumi ar dzimumu līdztiesību saistītās jomās.

(A.Gaile)

A.Gaile informē komitejas dalībniekus par Ungārijas prezidentūras (2011.g. pirmais pusgads) plānotajiem pasākumiem. Tieslietu un iekšlietu jomā prezidentūra plāno izstrādāt direktīvas projektu par cilvēku tirdzniecības novēršanu un cilvēku tirdzniecības upuru aizsardzību. Nodarbinātības jomā Ungārijas prezidentūra plāno strādāt ar šādiem jautājumiem:

- ES 2020 stratēģijas īstenošana;
- Jauniešu nodarbinātības veicināšana;
- Direktīvas grozījumi par minimālajām veselības un drošības prasībām darbiniekiem, kas strādā ar elektromagnētiskajām ierīcēm;
- Dzimumu līdztiesības pakta atjaunošana jeb pārskatīšana (Zviedrijas prezidentūras iniciatīva);
- Priekšlikumi grozījumiem sešām darba jomas direktīvām;
- Grozījumi nosacījumos par nacionālās sociālās drošības sistēmām un to īstenošanu;
- Romu sociālās un ekonomiskās integrācijas jautājumi;
- „Platforma pret nabadzību” – ES 2020 viens no mērķiem;
- Ģimenes politika un demogrāfija;
- Direktīvas par darba drošības un veselības aizsardzības uzlabošanu strādājošām grūtniecēm un sievietēm, kas strādā pēcdzemdību periodā, vai strādājošām sievietēm, kas baro bērnu ar krūti pārskatīšana;
- Eiropas Invaliditātes stratēģija 2010-2020;
- Eiropas gads par aktīvu novecošanu 2012;
- Aktīvā sociālā iekļaušana.

Izglītības jomā Ungārijas prezidentūra plāno pievērsties tādiem jautājumiem kā no skolas atskaitītie un mūžizglītība.

6. Citi jautājumi

- E.Kalniņa jautā vai LM ir uzsākusi darbu pēc Eiropas Padomes lēmuma par izmaiņām Maternitātes direktīvā?

A.Gaile atbild, ka šobrīd LM vēl nav uzsākusi darbu pie šīs direktīvas.

- E.Kalniņa vērš uzmanību, ka pēdējā laika valdības lēmumi, piemēram, par bērnu ģimenes valsts pabalsta atņemšanu un piešķiršanu tikai trūcīgajiem vecākiem, caur pašvaldībām, vai slimības pabalsta samazināšanu, nosakot „griestus”, līdzīgi kā citiem valsts sociālās apdrošināšanas pabalstiem, neievēro strādājošo, sociāli aktīvo vecāku intereses, turklāt valstī ir milzīga ēnu ekonomika, kas ļaus negodīgi izmantot, piemēram, valsts ģimenes pabalstu. Un kā pašvaldība izkontrolēs – vai vecāki patiešām ir trūcīgi vai strādā nelegāli, un pretendē uz šiem pabalstiem? Turklāt, samazinot slimības pabalstus, netiek ievērotas strādājošo intereses, jo kā zināms – kad bērns slim, ienākumi samazinās ne tikai uz slimības lapas rēķina, bet arī uz medikamentu iegādes rēķina, un aicina LM, pieņemot līdzīgus lēmumus, domāt arī par strādājošiem vecākiem-nodokļu maksātājiem.

- I.Poudžiunas papildina, ka, piemēram, sociālo darbinieku algas ir nereti mazākas, nekā bezdarbnieku, vai trūcīgo personu pabalsti kopā, kas nozīmē, ka ir jādomā par tiem, kuru ienākumi ir nedaudz virs iztikas minimuma.

Pielikumā sēdes materiāli:

1. I. Poudžiunas prezentācija par DAPHNE Latvijas projekta rezultātiem.
2. DAPHNES projekta DVD ievietots LM mājas lapā, sadaļā Nozares politika → Dzimumu līdztiesība → Situācija Latvijā un pasaulē → projekti → ES Daphne III Programmas projekts „Nākotnes paaudze bez vardarbīgām attiecībām”.

Sēdi beidz plkst. 16:50.

Komitejas priekšsēdētāja vietniece

A.Gaile

Protokolēja

G.Rupenheite